

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

ในพื้นที่สูง

STRATEGIES FOR DEVELOP COMPETENCY ACTIVE LEARNING OF ELEMENTARY TEACHERS ON HIGHLAND

สุพิษ ชัยมงคล¹ ผศ.ดร.ทศพล อารีนิจ²
ผศ.ดร.สุชาติ ลีตระกูล³ ดร.สุวดี อุปป็นใจ⁴
Supit Chaimongkol, Thosapol Arreenich²,
Suchart Leetrakoon³, Suwadee Ouppinjai⁴

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁴ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากการศึกษาเอกสารและการสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจำนวน 5 คน แล้วนำมากำหนดเป็นตัวแปรในแบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในพื้นที่สูง จำนวน 301 โรงเรียน เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แล้วนำตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ได้ไปใช้ในการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่สูงจำนวน 301 โรงเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นฐานในการสร้างกลยุทธ์พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคัดเลือกจากเขตพื้นที่ละ 1 โรงเรียน ศึกษาในเทศก์ที่รับผิดชอบโรงเรียนในพื้นที่สูงของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนเขตพื้นที่ละ 1 คน รวม 18 คน และกำหนดให้ผู้ชำนาญการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีโรงเรียนในพื้นที่สูงในเขตภาคเหนือตอนบนจำนวน 15 คนเป็นผู้ตรวจสอบ กลยุทธ์

ผลการวิจัยพบว่า

(1) ตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ หลัก 49 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

(2) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาต่ำสุด ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ วิจัยกรณี ($\bar{X} = 2.46$) สมรรถนะที่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติมากกว่าการบรรยายความรู้ ($\bar{X} = 4.31$)

(3) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ประกอบด้วย

(3.1) สร้างความรู้ ทักษะ ความตระหนักและ เจตคติที่ดีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

(3.2) พัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาตามตัวชี้วัด

(3.3) เสริมสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

(3.4) ยกระดับสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

คำสำคัญ: กลยุทธ์ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนในพื้นที่สูง

Abstract

This research objective for (1) to study indicators competency active learning of elementary teachers (2) to study competency active learning of elementary teachers on highland ,Office Of The Basic Education Commission (3) to create strategies for develop competency active learning of elementary teachers on highland, Office Of The Basic Education Commission . By learning indicators of competency active learning from document and queries from scholars with expertise in learning management proactively with 5 people and then be assigned to a variable in the questionnaire use for question director and academic teachers 301 schools for need to analyze the confirmatory factor analysis of indicators competency active learning and then the performance indicator for knowledge management example group are director and academic teachers on highland 301 schools and analyze the data to find the average, And standard deviation. Upon information and bring information to build development strategies for develop competency active learning of elementary teachers on highland, using Focus Group Discussion by a group to be composed of director and academic teacher of school on highland in Chiang Mai province. Selected from Education Service Area Office each 1 school , the educational supervisors to take responsibility of on highland in Chiang Mai. Education Service Area Office 1 and evaluate strategies by the director of the Education Service Area Office , with local high school in the northern upper 15's to monitor the strategy.

conclusion :

(1) indicators competency active learning of elementary teachers of primary to be composed 4 factors and 49 sub factors. Factors are (1) to design and plan a proactive learning (2) learning activities proactively. (3) the use of media technology in learning management proactively. (4) the evaluation of competency active learning .

(2) competency active learning of elementary teachers on highland are moderate level ($\bar{X} = 3.66$), The lowest of competency active learning of elementary teachers on highland that earning activities that allow the students to critical analysis ($\bar{X} = 2.46$) The highest average competency active learning of elementary teachers on highland that include activities that allow students to practice rather than lectures ($\bar{X} = 4.31$).

(3) Strategies for development competency Active Learning of Elementary teachers On Highland, comprising (1) the knowledge, skills, awareness and good attitude to competency active learning (2) development competency active learning of elementary teachers education indicators (3) confidence in competency active learning (4) elevates performance in competency Active learning of elementary teachers in primary.

Keywords: Strategy, Performance Management, Learning, Proactive, Proactive learning, Schools on Highland

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยเป็นปัญหาใหญ่ที่นักการศึกษาต่างพยายามหาทางออกเพื่อให้การจัดการศึกษาของไทยมีคุณภาพ แต่ทว่าการดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งที่เกิดจากนโยบายของภาครัฐ หรือ เอกชน ยังไม่สามารถส่งผลให้การจัดการศึกษาของไทยมีระดับคุณภาพใกล้เคียงอารยประเทศ ดังจะเห็นได้จากทัศนะของอัมมาร สยามวาลา [1] ที่ระบุว่าปัญหาคุณภาพของประเทศไทยที่ถึงแม้จะมีความพยายามปฏิรูปมากกว่า 10 ปี ตั้งแต่รอบแรกในปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบันรอบสองตั้งแต่ ปี พ.ศ.2552 แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไข ปฏิรูปในบางด้านกลับยิ่งทำให้ปัญหามากขึ้น เช่น ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มภาระงานเอกสารให้ครู ทำให้ครู มีเวลาในการเตรียมสอนน้อยลง โดยยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้นอย่างจับต้องได้ สอดคล้องกับทัศนะของภาวิศ ทองโรจน์ [2] ที่ระบุว่ามียุทธศาสตร์ต่างๆ สะท้อนให้สังคมไทยเห็นมาอย่างต่อเนื่องถึงคุณภาพการศึกษาของ ไทยที่ตกต่ำ ทั้งที่เป็นการสำรวจโดยองค์การระหว่างประเทศ และการประเมินโดยองค์การภายในประเทศ เช่น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) หรือสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (National Test) ซึ่งต่างก็พบภาพซ้ำๆ กันว่า นักเรียนไทยส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน ความรู้ที่ว่ามีหมายถึง วิชาที่สำคัญต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การคิดเชิงวิเคราะห์ ภาษาไทย นักเรียนที่จัดว่ามีความรู้จริงที่ พอมีอยู่บ้าง แต่มีจำนวนน้อย เช่น โครงการประเมินผลการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและ พัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economics Co-operation and Development : OECD)สำรวจ จำนวน 65 ประเทศ พบว่า ประเทศไทยได้คะแนนการอ่าน 421 คะแนน คณิตศาสตร์ 419 คะแนน วิทยาศาสตร์ 425 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศทั่วโลกไทยอยู่อันดับที่ 47 - 52 โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Students Assessment : PISA) นักเรียนไทยที่จัดได้ว่ามีความรู้วิทยาศาสตร์อยู่ใน ระดับสูงมีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นเอง ซึ่งคงจะได้แก่นักเรียนที่ไปชนะการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการสาขาต่างๆ และย่อม ไม่ได้หมายถึงคุณภาพโดยเฉลี่ยของระบบการศึกษาไทย PISA พบว่า เด็กไทย ร้อยละ 74 อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง คือ มีตั้งแต่อ่าน ไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก หรือแม้แต่ใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ใน การศึกษาวิชาอื่นๆ ไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนไทยที่มีคุณภาพที่ตกต่ำย่อมหมายถึง วิชาการ และองค์ความรู้ ที่มีอยู่ในระบบการศึกษาไทยต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึง ระบบการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งครูผู้สอนมีความรู้ต่ำกว่า มาตรฐาน หมายถึง ความดีของคุณภาพของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ

การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งในที่สุดย่อมเป็นผลให้ผู้เรียนที่มีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน สภาพเหล่านี้ได้กลายมาเป็นความเคยชินและชีวิตประจำวันของระบบการศึกษาไทย ซึ่งหากไม่มีการปฏิรูประบบการเรียนรู้ครั้งใหญ่ เราคงหนีพ้นจากวังวนนี้ค่อนข้างยาก นอกจากนี้ชินวรณ์ บุญเกียรติ [3] ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทยว่า คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ เมื่อดูจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O – NET) โดยเฉพาะวิชาหลักในปี 2552 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชา

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของไทยที่ไม่สามารถพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพได้ ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาของไทยไม่มีคุณภาพคือการไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู ทั้งที่ครูควรจะเป็นจักรกลสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา แต่ครูของไทยยังคงจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบรรยายความรู้เป็นส่วนใหญ่ ครูมีส่วนของการปฏิบัติกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้น้อยกว่าการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ของครูยังไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ของครูดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศ สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ระบุว่า มีครูถึงร้อยละ 66 ไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสวนทางกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มีความต้องการให้ครูจัดการศึกษาโดยคำนึงความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งระบุในมาตราที่ 24 โดยระบุถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ให้มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา [4] การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้กระบวนการหนึ่ง ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แล้ว ยังสอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งครูต้องลดบทบาทในการสอน และการให้ข้อความแก่ผู้เรียนโดยตรงลง แต่ไปเพิ่มกระบวนการ และกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น และอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อนๆ [5] สอดคล้องกับแนวคิดของธัญสุดา จิรจิตติยากร [6] ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือทำและเห็นผลจริง ๆ โดยเด็กสามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างตื่นตัว การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงน่าจะเป็นคำตอบสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

การที่ครูจัดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ได้หมายความว่าครูจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเหมือนกันหมดทั่วประเทศ ในความเป็นจริงประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ครูที่จัดการเรียนสอนในเขตพื้นที่ที่มีความเจริญมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ดี สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากครูในเขตเมืองหรือพื้นที่เจริญส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนมาก สามารถหาความรู้เพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอนได้ง่าย แต่ในขณะที่เดียวกันครูผู้สอนที่อยู่บนพื้นที่สูง ถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญก็จะจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อยกว่า ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนที่อยู่บนพื้นที่สูงส่วนใหญ่เป็นครูที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่ ขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ บางส่วนเป็นครูอัตราจ้าง นอกจากนี้

ครูผู้สอนเหล่านี้ยังขาดโอกาสได้รับการพัฒนาสมรรถนะเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับครูในพื้นที่อื่น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนในพื้นที่สูงจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ [5] เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้ระบุว่า ครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพส่วนใหญ่เป็นครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก หรืออยู่ในพื้นที่ชนบท ห่างไกล ซึ่งหมายรวมถึงครูที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในโรงเรียนพื้นที่สูงด้วยเช่นกัน จากการที่โรงเรียนในพื้นที่สูงประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้นั้น อาจมาจากผู้บริหารขาดแผน แนวทาง หรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการผลักดันการจัดการให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลยุทธ์จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้บริหารเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างเหมาะสม ดังทัศนะของสารโจน โอปัททวิชวิน [7] สรุปว่ากลยุทธ์จะเป็นแนวทางการตัดสินใจที่ดี เป็นการเพิ่มพูนความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน และทำให้ทุกคนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองได้อย่างชัดเจน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษามีเครื่องมือในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยให้ทัดเทียมนานาชาติ

คำถามการวิจัย

1. ตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนเป็นอย่างไร
2. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงเป็นอย่างไร
3. กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหาด้านการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาจากการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของเดวิด แมคเคลแลนด์ (David C. Mclelland) แนวคิดสมรรถนะผู้ประกอบการของคอรูสมาน แนวคิดสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดทฤษฎี หลักการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแนวคิดการจัดการศึกษานานพื้นที่สูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกำหนดเป็นขอบเขตเนื้อหาตามองค์ประกอบของกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน ดังนี้

1. การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก
3. การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

4. การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์หัตถ์ชีวิต สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน มีดังนี้
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการจากโรงเรียนในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 1,367 โรงเรียน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการจากโรงเรียนในพื้นที่สูงในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 301 โรงเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้าง กลยุทธ์
 - 2.1 ประชากร ประกอบด้วย
 - 2.1.1 ผู้บริหารและครูวิชาการจากโรงเรียนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่
 - 2.1.2 ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการจัดการศึกษานบนพื้นที่สูง
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย
 - 2.2.1 ผู้บริหารและครูวิชาการจากโรงเรียนบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน
 - 2.2.2 ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการจัดการศึกษานบนพื้นที่สูง จำนวน 6 คน
3. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหัตถ์ชีวิตสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน จำนวน 5 คน ซึ่งคัดเลือกจากผู้มีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา
4. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในการประเมินกลยุทธ์ โดยคัดเลือกจากผู้ชำนาญการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีโรงเรียนในพื้นที่สูง จำนวน 15 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหัตถ์ชีวิตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

การศึกษาหัตถ์ชีวิตสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัตถ์ชีวิตสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูผู้สอน
2. แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับหัตถ์ชีวิตสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. วิธีการสร้างแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

1.3 นำแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา และหาดัชนีความสอดคล้อง

1.4 นำแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

2. วิธีการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โดยนำเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item Objective Congruence)

2.4 นำแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาจัดพิมพ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

1.2 ผู้วิจัยรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน และบันทึกลงในแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.3 ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 5 คน โดยเสนอรายชื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ให้ความเห็นชอบแต่งตั้ง

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปสอบถามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้
 - 1) วิธีการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม
 - 1.2 สร้างสอบถามโดยนำตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นตัวแปรในแบบสอบถาม
 - 1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
 - 1.4 นำแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปและนำไปทดลองใช้กับครู และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในพื้นที่สูงจำนวน 15 โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 - 1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้ในการวิจัย ซึ่งได้แก่ผู้บริหารและครูวิชาการจากโรงเรียนบนพื้นที่สูงในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 301 โรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้
 - 1.1 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยประสานขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 นำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 3 สร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน
2. สร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยดำเนินการร่างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 เป็นฐานในการร่าง กลยุทธ์
3. ผู้วิจัยนำร่างกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ระดมความคิดเห็นด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเสนอแนวคิดในการสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพบริบท โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคัดเลือกจากผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในพื้นที่สูง ซึ่งทั้งหมดคัดเลือกจากเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 6 เขต จำนวนรวม 18 คน เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนโรงเรียนเป็นโรงเรียนในพื้นที่สูงมากที่สุด
4. สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงให้มีความถูกต้องสมบูรณ์
5. ประเมินกลยุทธ์โดยใช้การสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน ซึ่งคัดเลือกจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านสังกัดของโรงเรียนในพื้นที่สูง
6. สรุปประเด็นจากการสอบถามมาปรับปรุง กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ และเขียนรายงานการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง
2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อใช้ในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. วิธีการสร้างแบบประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม
 - 1.2 สร้างแบบประเมินโดยนำกลยุทธ์ที่ได้จากการสร้างกลยุทธ์ในการจัดทำสนทนากลุ่มย่อยมาเป็นประเด็นในการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
 - 1.3 นำแบบประเมินที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item Objective Congruence)

- 1.4 นำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย
2. วิธีการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
 - 2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
 - 2.2 สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
 - 2.3 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item Objective Congruence)
 - 2.4 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
 - 2.5 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มไปกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลที่ไต่จากการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาศรณนระ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1 ผู้วิจัยเสนอรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างกลยุทธ์ จำนวน 18 คน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายให้ความเห็นชอบและแต่งตั้ง
 - 1.2 ผู้วิจัยนำร่างกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพิจารณาและตรวจสอบล่วงหน้าก่อนที่จะจัด กิจกรรมสนทนากลุ่ม
 - 1.3 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มโดยผู้วิจัยทำหน้าที่ผู้ดำเนินการสนทนา และมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน ทำหน้าที่ผู้บันทึกการสนทนา (Note Taker)
 - 1.4 ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญของการสนทนาและเก็บรวบรวมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป
2. การเก็บข้อมูลการประเมินการพัฒนาศรณนระการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาศรณนระการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 15 คน โดยเสนอรายชื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาและ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายให้ความเห็นชอบแต่งตั้ง
 - 2.2 ผู้วิจัยเสนอให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายออกหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
 - 2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ได้จากแบบประเมินใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อสร้างกลยุทธ์ การพัฒนาศรณนระการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง
2. การวิเคราะห์ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาศรณนระการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่สูงด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ตัวชี้วัดสรณนระการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 49 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบหลักได้แก่
 - 1.1 การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

- 1.3 การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เชียงรุก
- 1.4 การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เชียงรุก
2. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$) สมรรถนะที่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ วิจัย
 - ($\bar{X} = 2.46$) สมรรถนะที่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติมากกว่าการบรรยายความรู้ ($\bar{X} = 4.31$)
3. กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ประกอบไปด้วย
 - 3.1 สร้างความรู้ ทักษะ ความตระหนักและ เจตคติที่ดีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 3.2 พัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาตามตัวชี้วัด
 - 3.3 เสริมสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ เชียงรุก
 - 3.4 ยกระดับสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

อภิปรายผล

ตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักสำคัญ ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนของครูผู้สอนของคุรุสภา [8] ที่ระบุถึงสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า สามารถนำประมวลรายวิชาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล ในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับสมรรถนะประจำสายงานด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดของสมรรถนะ คือ ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงมีข้อจำกัดเรื่องของจำนวนอัตราและประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา [4] ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพส่วนใหญ่เป็นครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก หรืออยู่ในพื้นที่ชนบท ห่างไกล ซึ่งหมายรวมถึงครูที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในโรงเรียนพื้นที่สูงด้วย

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เชียงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง ประกอบด้วย (1) การสร้างความรู้ ทักษะ ความตระหนักและเจตคติที่ดีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (2) พัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาตามตัวชี้วัด (3) เสริมสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (4) ยกระดับสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ซึ่งการดำเนินการตามกลยุทธ์ดังกล่าวจะช่วยให้ครูผู้สอนมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ดีขึ้นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายของหน่วยงานทางการศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในพื้นที่สูงเป็นพิเศษเนื่องจากสภาพโรงเรียนดังกล่าวมีการเลื่อนไหลบุคลากรด้านการสอนบ่อย

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาไปใช้ควรดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในพื้นที่สูง

เอกสารอ้างอิง

- [1] อัมมาร สยามวาลา.(2554). ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทย. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 กันยายน 2554 จาก [http://www .edu zones.com](http://www.eduzones.com).
- [2] ภาวิฑ ทองโรจน์.ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทย. (2555). สืบค้นเมื่อ วันที่ 1 มีนาคม 2555 จาก [http://www .charuay pontorranin.com](http://www.charuay_pontorranin.com).
- [3] ชินวรรณ บุญเกียรติ. ปัญหาการจัดการศึกษาของไทย. (2555). สืบค้นเมื่อ วันที่ 1 มีนาคม 2555 จาก [http://www 2 eduzones.com](http://www2.eduzones.com).
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [5] กรมวิชาการ. (2546). การจัดการเรียนรู้เชิงรุก. กรุงเทพฯ: มปท.
- [6] ธัญสุดา จิรกิตตยากร. (2555). การเรียนรู้เชิงรุก. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 กันยายน 2555 จาก [wwwpr-network.in.th](http://www.pr-network.in.th)
- [7] สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (2548). การจัดการกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกอ้อ จำกัด.
- [8] ศุภสฎา. (2546). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มปท.